

Vlaanderen
is landbouw & visserij

DE VLAAMSE LANDBOUW- CONJUNCTUURINDEX

NAJAAR 2020

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

DE VLAAMSE
LANDBOUW-
CONJUNCTUURINDEX
NAJAAR 2020

INHOUD

Samenvatting.....	5
1 Landbouwsectoren.....	6
2 Tuinbouwsectoren.....	8
3 Belemmeringen.....	10
4 Meer informatie.....	11

SAMENVATTING

Na een kleine stijging in het voorjaar van 2020 daalt de conjunctuurindex van de Vlaamse land- en tuinbouw opnieuw van 86 naar 71. De tevredenheid over de afgelopen zes maanden zakt van 87 naar 65. Ook het optimisme voor de komende zes maanden daalt van 84 naar 76.

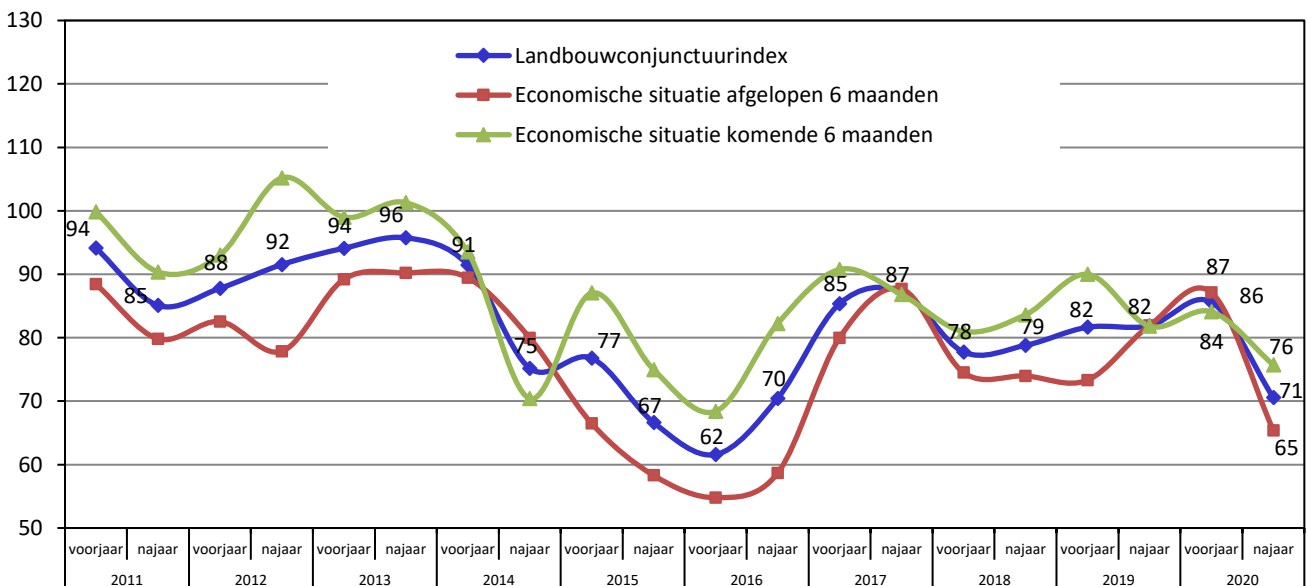
Achter deze cijfers gaat een grote variatie schuil. De meeste landbouwsectoren kennen een daling, maar de varkenssector valt wel zeer sterk terug na de sterke stijging van de vorige twee periodes. Voor de vleesveesector stijgt de barometer. Alle tuinbouwsectoren gaan erop vooruit met uitzondering van de groenten onder glas.

De conjunctuurindex geeft het gevoel van de landbouwers weer: hoe beschouwen ze de afgelopen periode en wat verwachten ze van de toekomstige periode? De index kan gaan van 0 (alle landbouwers zeer negatief) tot 200 (alle landbouwers zeer positief). Bij een waarde van 100 zijn er evenveel negatieve als positieve antwoorden. Dit gevoel van de landbouwers kaderen we in het rapport op basis van de marktsituatie.

Meer land- en tuinbouwers ondervonden de afgelopen zes maanden belemmeringen. Het aandeel stijgt van 74% naar 87%. Hier zijn de weersomstandigheden, met name de droogte, de belangrijkste factor, gevolgd door afzetproblemen in de nasleep van COVID-19. De impact voor dier- of plantenziekten blijft op eenzelfde niveau en het aandeel landbouwers met financiële problemen en beperkingen van overheidswege daalt.

De enquête is in september 2020 afgenomen bij de deelnemers van het Landbouwmonitoringsnetwerk. De resultaten zijn gebaseerd op een extrapolatie van 446 antwoorden.

Figuur 1: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex

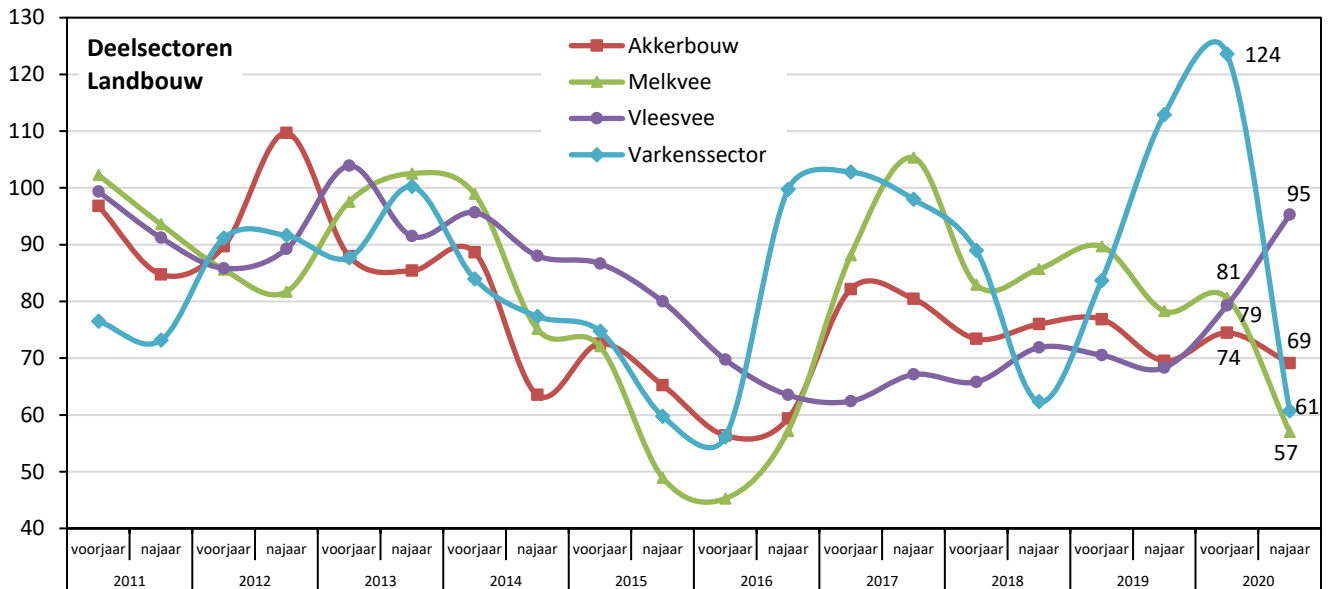
Bron: Departement Landbouw en Visserij

1 LANDBOUWSECTOREN

Alle deelsectoren, behalve de vleesveesector, gaan achteruit. De varkenssector tuimelt diep naar beneden. Dat blijkt uit de onderstaande index voor de vier landbouwdeelsectoren.

Figuur 2: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier landbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

Ook in 2020 hebben droogte en hitte opnieuw sporen nagelaten. Toch kennen de meeste teelten relatief normale opbrengsten, maar de resultaten kunnen lokaal en per teelt sterk afwijken.

De index van de akkerbouwsector daalt van 74 naar 69, het niveau van het najaar 2019. De tevredenheid over de voorbije zes maanden zakt naar een laag peil van 57 en de toekomstverwachtingen stijgen naar 82.

- 49% van de akkerbouwers verwacht in de toekomst lagere prijzen. Eenzelfde percentage geeft aan dat zijn productievolume in de nabije toekomst zal dalen.
- **Granen** zijn sterk afhankelijk van de internationale markt. Voor België zijn broodtarwe en voedertarwe de relevantste prijzen. In de voorbije maanden zagen we na een korte volatiele periode duidelijke prijsstijgingen. Dat kwam initieel door een groot hamstergedrag bij graanproducten (brood, pasta) en daarna door de aanleg van strategische reserves door een aantal landen zoals China. Rusland en Oekraïne, twee belangrijke graanexporteurs, schroefden eind maart hun export terug om hun eigen voorziening niet in het gedrang te brengen. Daarnaast was er ook nog de droogte in vele productiegebieden. Momenteel blijven de prijzen stabiel.
- De vrijmarktprijzen van de **aardappelen** zijn tijdens het hoogtepunt van de coronacrisis heel hard gedaald. Gedurende een hele periode zijn er ook geen transacties meer doorgegaan. De meeste aardappelen worden wel gekocht/verkocht onder contractprijzen. Maar het probleem bij de aardappelen komt door onze sterke afhankelijkheid van de export. 90% van de diepvriesfrietten is bedoeld voor export. Heel de leveringsketen werd verstoord en de export viel stil, waardoor er een overaanbod ontstond. Niet alleen het stilleggen van lokale activiteiten, maar ook het uitstel van grote globale evenementen zoals de Olympische Spelen en het EK voetbal deed de vraag naar friet (en dus aardappelen) terugvallen. Experts voorspellen nu een

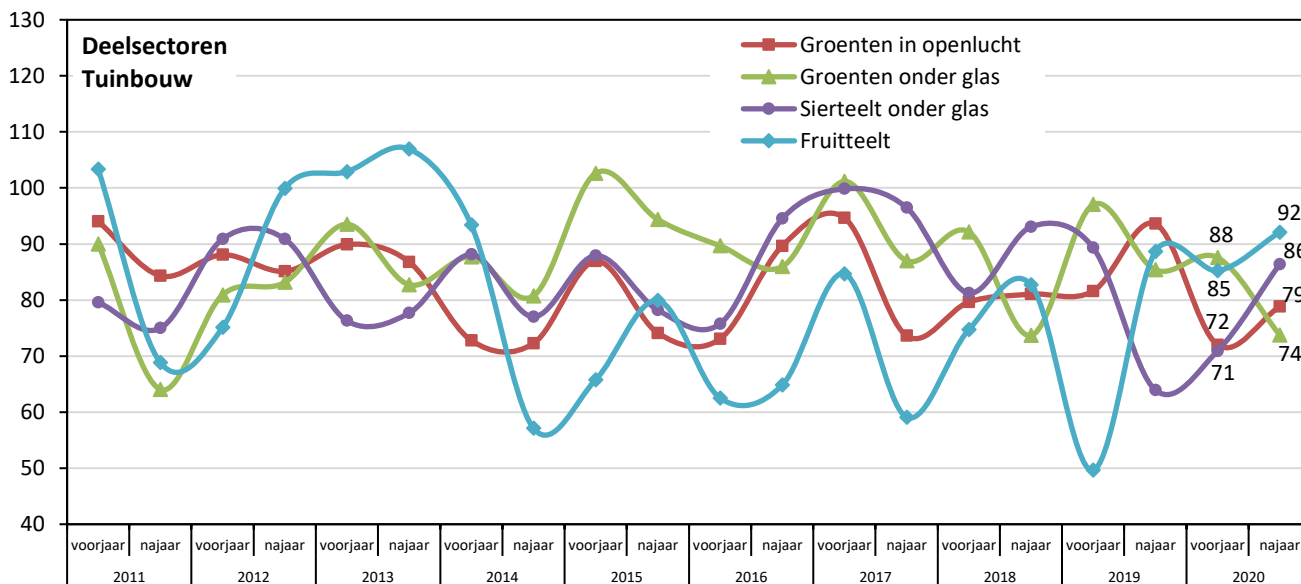
De index van de varkenssector stort als het ware in elkaar en halveert zelfs van 124 naar 61. Dat is natuurlijk opvallend na de forse stijgingen en de recordhoogte van dit voorjaar. De varkenshouders schatten de voorbije periode zeer negatief in (50). Voor de toekomstige periode strandt de verwachting op 71.

- Meer dan de helft van de varkenshouders (53%) verwacht nog een prijsdaling in de toekomst
- 69% van hen gaat uit van een stagnerend productievolume, 28% van een daling.
- De varkensprijzen bevinden zich eind september onder het meerjarig gemiddelde. Daarnaast zijn de EU-prijzen, ondanks het feit dat ze al zeer laag stonden, nog altijd hoger dan de Amerikaanse en de Braziliaanse-prijzen. De varkensmarkt is een internationale markt. De Duitse uitvoer naar o.a. China kwam tot stilstand door COVID-19 en door een uitbraak van Afrikaanse varkenspest begin september (ons land kan daardoor nog steeds niet exporteren). Meer varkens belanden dus op de interne Europese markt en dat drukt zwaar op de Belgische prijzen. Gevolg was ook dat er minder dieren werden aangeboden in de slachthuizen.
- De biggenprijzen volgen voornamelijk de varkensprijzen. Door het verminderde aantal slachtingen bleven de varkens langer op het bedrijf. Biggen die afmestrijp waren, konden daardoor niet doorschuiven. Dat gaf dan ook plaatsdruk. Afmestbedrijven zonder integratie hebben de biggen duur moeten aankopen en hebben deze daarna goedkoop moeten laten slachten.

2 TUINBOUWSECTOREN

Alle tuinbouwsectoren behalve die van de groenten onder glas gaan vooruit in de conjunctuurbarometer. Dat blijkt uit de onderstaande index voor de vier tuinbouwdeelsectoren.

Figuur 3: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier tuinbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

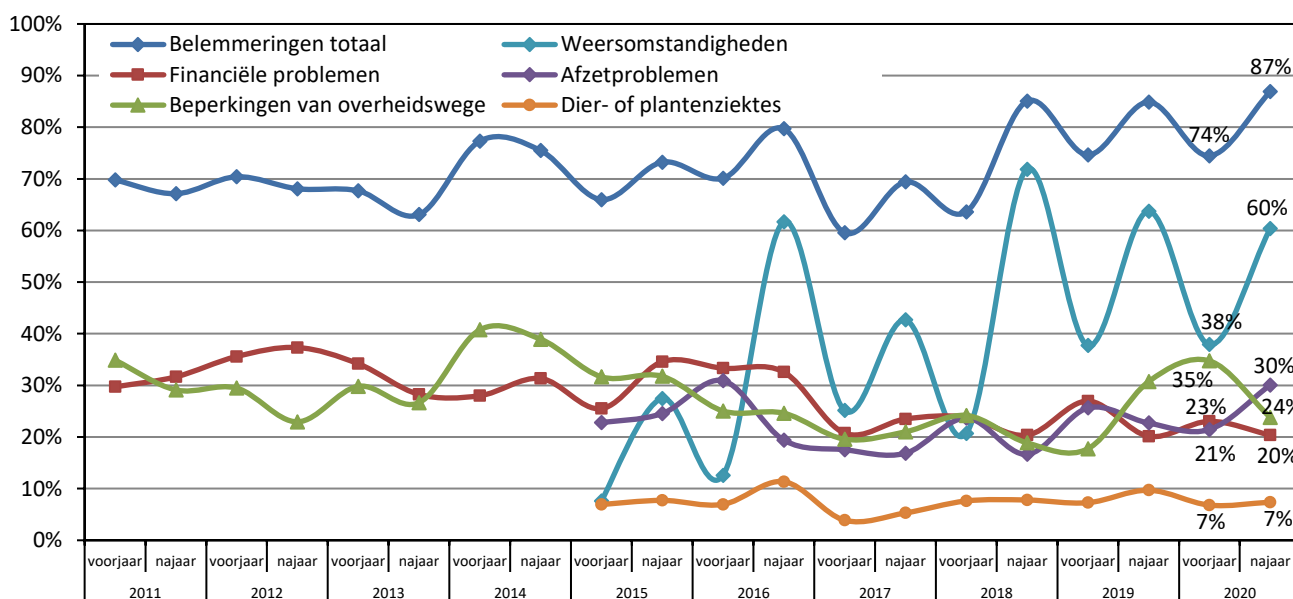
- Seizoen 2019/2020 (oogst 2019) sluit af met mooie prijzen boven het meerjarige gemiddelde en beter dan seizoen 2018/2019 na een kortstondige prijsdaling bij de aanvang van de lockdown.
- De Belgische **appel**oogst van dit seizoen wordt geraamd op 167.000 ton appels. Dat is 31% minder dan vorig jaar en 11 % lager dan het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar. Het Belgisch appelareaal is de afgelopen jaar met 5% gedaald. Op Europees niveau is het areaal stabiel gebleven. De Europese appeloogst voor dit seizoen wordt geraamd op 10,7 miljoen ton. Dat is 1% minder dan vorig jaar en 4% minder dan het vijfjarige gemiddelde. Op verschillende percelen werd zonnebrand vastgesteld, zodat de oogstbare hoeveelheden lager komen te liggen. Dat maakt de prijsvooruitzichten wat positiever.
- Voor **peren** is het prijsniveau beter dan dat van vorig seizoen. De Belgische perenoogst van dit seizoen wordt geraamd op 362.000 ton, 9% meer dan vorig jaar en 7% meer dan het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar. Het Belgische perenareaal is het afgelopen jaar met 1,7% gestegen. Op Europees niveau is het areaal stabiel gebleven. De Europese perenoogst voor dit seizoen wordt geraamd op 2,2 miljoen ton, wat 12% hoger is dan vorig seizoen.
- Mede dankzij de specifieke maatregelen (verdubbeling van de seizoensregeling voor seizoensarbeid van 65 naar 130 dagen en de actie 'help de oogst') is de oogst van appels en peren vlot verlopen.

3 BELEMMERINGEN

Meer land- en tuinbouwers ondervonden de afgelopen zes maanden belemmeringen. Het aandeel stijgt van 74 naar 87%, een nieuw record. Hier zijn de weersomstandigheden, met name de droogte, de belangrijkste factor, gevolgd door afzetproblemen. De impact voor dier- of plantenziekten blijft op eenzelfde niveau en het aandeel met financiële problemen en beperkingen van overheidswege daalt.

De akkerbouwers, varkenshouders en melkveehouders melden de meeste belemmeringen, telkens meer dan 90% van de respondenten.

Figuur 4: Evolutie van het aandeel Vlaamse land- en tuinbouwers die in de afgelopen zes maanden belemmeringen ondervonden

Bron: Departement Landbouw en Visserij

De belemmeringen als gevolg van het **weer** worden het hoogst ingeschat door de fruitsector 84% (grootte van de vruchten en zonnebrand), gevolgd door melkvee (80%) en akkerbouw (76%). Opvallend is dat groentetelers in openlucht (46%) ondanks de droogte minder belemmeringen lieten optekenen.

Het totale aandeel met **financiële problemen** daalt naar 20%, dezelfde waarde als vorig najaar. De meeste problemen doen zich voor in de melkveesector (27%), sierteelt onder glas (26%) en varkenssector (25%).

Beperkingen van overheidswege dalen van 35 naar 24%. De akkerbouwers (38%) en de siertelers (34%) voelen zich het meest beperkt. In de sierteelt komt dit door het tijdelijk sluiten van tuincentra en bloemenwinkels door de coronamaatregelen.

De **afzetproblemen** stijgen van 21% naar 30%. De koplopers zijn varkenshouders (71%), gevolgd door sierteelt onder glas (58%) en op afstand groenten onder glas (33%). Dat heeft alles te maken met COVID-19.

Het aandeel met **dier- of plantenziektes** blijft constant op 7%. De groentetelers onder glas geven dit probleem het meest aan (26%). Zij kampen o.a. met tomatenvirus en tomatengalmijt. Alle andere sectoren hebben hier minder mee te kampen (10% of minder).

4 MEER INFORMATIE

Dit is het rapport van de 28ste enquête ronde, afgenomen in september 2020 bij Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven die deel uitmaken van het Vlaamse Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). Voor de berekening van de landbouwconjunctuurindex bevroegde het Departement Landbouw en Visserij sinds 2007 een 620-tal land- en tuinbouwers over hun bedrijfssituatie (productie, verkoopprijzen, belemmeringen en investeringen). De antwoorden van deze steekproef worden geëxtrapoleerd naar de totale Vlaamse landbouwpopulatie. De index kan gaan van 0 (alle landbouwers zeer negatief) tot 200 (alle landbouwers zeer positief). Bij een index van 100 zijn er evenveel negatieve als positieve antwoorden.

De uitgebreide methodologische beschrijving en de voorgaande zesmaandelijke rapporten staan op de [website van Landbouw en Visserij](#).

De landbouwconjunctuurindex is berekend op een 0-200-schaal als het gemiddelde van volgende twee vragen:

- Hoe beschouwt u de economische situatie van uw bedrijf gedurende de afgelopen zes maanden?
Met als index = (% veel beter dan normaal + 0,5 * % beter dan normaal) - (0,5 * % slechter dan normaal + % veel slechter dan normaal)+100
De antwoorden “normaal” worden niet meegenomen in de berekening van de index.
- Hoe verwacht u dat de economische situatie van uw bedrijf de komende zes maanden zal evolueren?
Met als index = (% sterk stijgen + 0,5 * % licht stijgen) - (0,5 * % licht dalen + % sterk dalen)+100
De antwoorden “gelijk blijven” worden niet meegenomen in de berekening van de index.

